

MİMESİS

HAKKINDA

HABER - SÖYLEŞİ ▾

ÇEVİRİ / ARAŞTIRMA ▾

ÇOCUK - GENÇLİK ▾

KÖŞE YAZILARI ▾

MİMESİS DERGİ - KİTAP

BURADASINIZ: Anasayfa » Köşe Yazıları » Yazarlar » Canan Yücel Pekiçten'den Yüreğe Dair

YAZARLAR

Canan Yücel Pekiçten'den Yüreğe Dair

— 19.12.2017 Yorum yapılmamış

Tweet Paylaş Pinterest

Mehmet K. Özel

“all about the heart” uzun zamandır istanbul dans sahnesinde karşıma çıkan en heyecan verici ve etkileyici yapıt; yaratıcısı ve icracısı canan yücel pekiçten.

pekiçten'in; tekniği mükemmel, tasarladığı kompozisyon kurgu olarak neredeyse kusursuz, bulduğu kavramsal fikirler nefes kesici, obje kullanımı yaratıcı, müzik kullanımı atmosferik, bedenini kullanımı cesaretli ve zorlayıcı, yüz ifadesi ve ifade üzerinden seyirciyle kurduğu ilişki ise hipnotize edici.

yürekleri yaralı üç kadın figüründen yola çıkan pekiçten'in son işi “all about the heart” her bir hikayeye birer bölüm ayırdıktan sonra, üçünün koreografik olarak birleştiği bir sekansla sonlanıyor. yürekle alakalı üç hikaye, gösteriyi beraber seyrettiğim arkadaşlarımdan dedikleri gibi kalplere dokunuyor, yüreği dağılıyor.

“all about the heart” schubert'in “der zwerg” (cüce) isimli lied'i eşliğinde tüyleri diken diken eden, müthiş güçlü bir sekansla açılıyor.

schubert'in tüyler ürpertici lied'lerinden biridir “der zwerg”; sıra dışı, rahatsız edici, karanlık ve tekinsiz bir hikaye anlatır. aslında, sözleri anlamınıza gerek yoktur çünkü piyanonun eşliği, bariton sesinin kullanımı ve vurguları dinleyiciyi dehşet verici bir atmosferin içine çekmeye yeter. schubert'in ustalığı da buradadır zaten: sadece beş dakikalık bir besteye sıfırdan bir dünya yaratmak.

pekiçten de schubert'in yarattığı bu dünyayı ve duyguyu seyirciye geçirme konusunda en az onun kadar ustalıklı ve incelikli bir tasarım yapmış bu sekansta; bedeninin aldığı sıra dışı ve çarpık pozisyonlar ve yüzünün aldığı ifadeler çok etkileyici, az ve öz objeyi (bir çift postal ve kırmızı bir elma) koreografiye dahil ediş şekli müthiş yaratıcı, dans ile tiyatrallığı harmanlayışı olağanüstü.

“der zwerg”in alışılmışın dışındaki hikayesi bir cücenin, kendisini kralla aldattığı için sevgilisi kraliçeyi gemiyle denizin ortasına götürüp suda boğmasını anlatır.

lied'e kaynak olan, matthäus von collin'e ait olan şiirde üç kişi söz alır: anlatıcı, kraliçe ve cüce (schubert'in benzer tekinsizlik ve dehşetengizlikteki başka bir hikayeyi anlatan ve sözleri goethe'ye ait olan “erlkönig” lied'inde ise söz alan kişi sayısı dörttür). pekiçten hikayenin detayına değil, anafikrine ve

EDİTÖRDEN

EDİTÖR

04.07.2025

0

Küçük Bir Karikatür Karesinden Büyük Bir Suçun İcadına

YAZARLAR

Cüneyt Uzunlar

01.08.2025

0

Eylem

Metin Gökse

01.08.2025

0

Hizmetçiler

Serkan Fırtına

22.07.2025

0

Efeler'de Tiyatro Baharı: “Dokuz Canlı” ve “Nur Baba Efsanesi”

Sacit Hadi Akdede

10.07.2025

0

Türkiye'de Oyunculunun Politik Ekonomisi V

Erdoğan Mitrani

30.06.2025

0

Sofya Opera ve Balesi 'Elektra'

Zehra İpşiroğlu

11.06.2025

0

Bir Yazarın Gözünden / Kadın Oyunları

Dikmen Gürün

02.06.2025

0

Bir Oya Başak Geçti Dünyamızdan

atmosferine odaklanmış; kraliçe ile cüceyi tek bedende birleştirmiş, postallarla cüceyi, elmayla kraliçeyi betimlemiş. postalların ayaklara yerleşşi, ardından ayakların postalları terk edişi; elmayla kurulan fütursuzluk ilişkisi, o sırada seyirciyle gerçekleşen göz kontağı müthiş çarpıcı; resmen sahnede ki yaratıktan tırsıyorsunuz!

birinci sekans ile ikincisi arasında, sahnenin arka duvarına yansıtılarak kısa bir film gösteriliyor; bu film hem üçüncü hikayenin figürünü hem de ikinci hikayede kullanılacak objeyi barındırıyor: gösteriye adını da veren yürek'i.

kar fırtınalı kırsal peyzajda bize/kameraya doğru ilerleyen kara uzun saçlı figür de, beyaz ve tül gibi ince elbiseli kadın da etkileyici imajlar.

filmin kaba ve doğal hali bana pina bausch'un tek uzun metrajlı filmi "die klage der kaiserin" (kraliçenin ıstırabı)'nı anımsattı. pekiçten'in biyografisinde bausch'un okulu folkwang'da bir dönem eğitim almış olduğunu görmek ve "kraliçe"ler bağlantısı kişisel olarak beni ayrıca heyecanlandırdı.

hikayeleri birbiriyle ilişkilendirmesinin yanı sıra, tek kişilik bir dans gösterisinde icracıya nefes aldırması ve kıyafet değişimi için zaman kazandırması açılarından, -pekiçten'in esinlendiği kadın karakterler opera referanslı olduklarından dolayı ben de operaya dair bir tabiri kullanırsam- intermezzo (uzun ara verilmeyip dekor değişimi için gereken kısa perde aralarında çalınan orkestra parçaları) olarak film kullanma fikrini çok beğendim.

pekiçten ikinci hikayede, diğer ikisine nazaran daha bilinen bir kadın figüründen esinlenmiş: puccini'nin madame butterfly'ından.

pekiçten bu sekansta yoğun bir şekilde tiyatrallığı, kavramsallığı ve obje çeşitliliğini kullanıyor; illüzyon ve şaşırtmaca da söz konusu. bu sekansta hareket bütün bunlara hizmet eden bir öge olarak var oluyor. bu bölüm seyircinin; önce, içerdği ironiyle ve gitgide buruklaşarak gülmesini sağlasa da, sona doğru içini derinden acıtıyor.

metaya dönüşen kadın bedeni, kadın figürünün taşıdığı nesnelere maddeleşirken, taşınan nesnelere kırılma noktaları imgeye bir katman daha ekliyor.

pekiçten bu bölümde tek bir objeye arka arkaya üç farklı anlam yükleyerek bir imgenin dönüştürülmesi konusunda da ne kadar donanımlı ve yaratıcı olduğunu kanıtıyor: saçların açılmasını engellemeye yarayan çubuklar yüreğe saplanan hançerlere, onlar da gün sayanların duvara/yere kazıdıkları çiziklere dönüşüyor.

pekiçten ikinci ile üçüncü sekans arasında; madame butterfly'ın, geri döneceğine söz veren amerikalı subayı yıllarca beklemiş olma durumunu, seyircilere bizzat deneyimletmeyi tercih etmiş. bir sahne gösterisi ölçeğinde seyirciye uzun gelecek bir süre boyunca boş ve loş bir sahneye bakıyoruz. kalp atış seslerini de içeren bir ses tasarımı bu süre zarfında bize eşlik ediyor. intermezzonun bu şekilde tasarlanmasının gösteriyi bir anlamda "meta"laştırdığını söyleyebilirim: sahne gösterisi bir gösteri olmaktan çıkıp, zamanı birebir imleyen bir nesneye dönüşüyor çünkü.

üçüncü sekans en az aşına olduğum hikayeyi içeriyor. pekiçten bu sekansta, broşür açıklamasından öğrendiğime göre ilk fin operası "pohjan neito" (kuzeyin bakiresi)'nden esinlenmiş. yerlere kadar siyah güür saçlı bir yaratık çıkıyor karşımıza. ne zaman saçlar bütünüyle kafayı çepeçevre sarıyor ve görünmez kılıyor, koreografi benim için o zaman ilginçleşiyor. yine de bu sekans kanımca gösterinin en zayıf halkası.

Cüneyt Uzunlar

01.06.2025

0

Sanatçı Kimdir

AÇIK KÖŞE

Peri Efe

22.07.2025

0

Tiyatrotem'in 'Geleneksel'deki ve 'Geleneksel'in Tiyatrotem'deki Yeri

Selin Aydınöğlü

12.07.2025

0

"Küresel Ayaklanmalar Çağında Direniş ve Estetik" Üzerine

Ebru Suna

26.06.2025

0

"Hatırlayamadıklarımız": Unutuşun Gölgesinde Bir Hatırlama Tiyatrosu

Elmas Eliçe Çetinöz

01.06.2025

0

Müzikli Kantolu Oyun: Dersaadet Yokuşu

Pınar Çekirge

26.05.2025

0

Tiyatro Kedi'den Yepyeni Bir Oyun: Bu İşiltılı HAYALi Ben Seçtim

Kazım Başer

26.05.2025

0

"Majestik" Bir Temsilin Çelişkileri

son sekansta, bir anlamda strüktür bağlanıyor; önceki üç sekansta kullanılan koreografik hareketler burada birbirleriyle ilişkilendirilerek tekrarlanıyor, kendilerinden daha büyük bir bütünün parçası haline getiriliyorlar, yapı tamamlanıyor. bu sekansta hiçbir obje yok, pür bir koreografi var.

hemen bitişten önceki dairesel koşu, belki de kadın figürünün içine sıkışıp kaldığı kurban olma kırsırdöngüsünü betimliyor. dairesel koşu sırasında bizlerden gözünü ayırmayan pekiçten belki de zamanın çizgisel değil döngüsel olduğunu unutmayalım istiyor. bu güçlü sahneyle yapıt noktalanıyor.

“all about the heart”ı ilk defa 21. istanbul tiyatro festivali kapsamında msgsü bomonti yerleşkesi çağdaş dans ASD’nin kapkara ve geniş sahnesinde, ikinci kere ise bomontiada alt programı kapsamında beyaz ve dar-uzun bir mekanda izledim. yapıt her anlamda güçlü ve sağlam olduğu için ilk mekanda etkisini yitirmemiş olsa da, ikinci mekanda daha yoğun ve sarsıcı bir etki bıraktı bende.

“all about the heart”ın bomontiada alt’taki 15-16 aralık gösterileri takip ettiğim kadarıyla kapalı gişe oynadı ve bildiğim kadarıyla şu anda ileriye yönelik gösteri tarihleri belirsiz. pekiçten “all about the heart”ı ne yapıp edip sezon içinde daha çok oynamalı; kaçırınlar yakalayabilsin, kimse bu olağanüstü gösteriden mahrum kalmamasın diye..

Danzon

PAYLAŞ.

YAZARIN BÜTÜN YAZILARI İÇİN: **MEHMET K. ÖZEL**

İLİŞKİLİ YAZILAR

01.08.2025

0

Eylem

01.08.2025

0

Hizmetçiler

22.07.2025

0

Efeler’de Tiyatro Baharı: “Dokuz Canlı” ve “Nur Baba Efsanesi”

YANITLA

Yorumunuz

Adınız

E-Posta Adresiniz

Web Siteniz

Bir dahaki sefere yorum yaptığımda kullanılmak üzere adımı, e-posta adresimi ve web site adresimi bu tarayıcıya kaydet.

YORUMU İLET

HAKKIMIZDA

Mimesis Sahne Sanatları Portalı 2010 yılının Nisan ayında test yayını tamamlayıp okuyucusuyla buluşmuştur. Otuz yılı aşkın bir süredir yayınına devam eden ve tiyatro çevrelerinde saygın bir yer edinen Mimesis Tiyatro Çeviri Araştırma Dergisi'nin düzeyli çizgisini, güncelliğe müdahale eden bir yayıncılık yaparken de korumak niyetindedir. Devamını okumak için tıklayınız...

MİMESİS SON SAYI

İLETİŞİM

Soru, görüş, öneri, eleştiri ve katkılarınız için lütfen bize yazın: info@mimesis-dergi.org

Katkıda bulunmak isteyen okurlarımızdan gelen özgün haberleri, söyleşileri, köşe yazılarını ya da çevirileri sitemizde yayımlıyoruz.